Resultaten onderzoek naar roofvogels en uilen in het bosgebied Buikheide-Halve Mijl in 2003

Jacques van Kessel en Wim Deeben

De Buikheide-Halve Mijl is voor het negende jaar geïnventariseerd op roofvogels en Bosuilen.

Inleiding

Vanaf 1995 is het bosgebied Buikheide-Halve Mijl gelegen in de gemeenten Eersel en Veldhoven jaarlijks onderzocht op roofvogels en Bosuilen. In 2003 is er natuurlijk weer een vervolg geweest en hier volgen dan enkele resultaten.

Methode

Voor 2003 is deze,evenals alle andere jaren hetzelfde gebleven. Het jaarlijkse veldwerk is weer verricht door Wim Deeben, Jacques van Kessel, Jan Kolsters, en Pieter Wouters. Het totaal aantal veldbezoeken in 2003 in dit bosgebied was 112.
Het is de bedoeling om 10 jaar onderzoek te doen in dit bosgebied van 500 ha. en daarom zal het in 2004 worden afgesloten.

Resultaten

In dit hoofdstuk wordt een totaal overzicht gegeven in tabel 1 en 2, en vervolgens worden de roofvogels per soort globaal behandeld.
In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten van dit jaar. Ook is er een kolom opgenomen met het aantal territoria aan de rand, net buiten ons werkgebied (aantallen tussen haakjes). Voor soorten als Havik, Buizerd en Wespendief is dit interessant omdat we van enkele paren Buizerds en Haviken en een paar Wespendieven weten dat ze soms in ons werkgebied broeden en soms net daarbuiten.

Tabel 1. Overzicht resultaten Buikheide - Halve Mijl in 2003

	aantal nesten	aantal nesten met eieren	totaal nesten met jongen	totaal aantal territoria
Soort				
Wespendief	0	0	0	1 (1)
Havik	3	3	3	3 (1)
Sperwer	4	4	4	6 (2)
Buizerd	1	3	3	8 (1)
Boomvalk	0	0	0	1 (0)
Torenvalk	0	0	0	0 (2)
Bosuil	0	0	0	15 (2)
Ransuil	0	0	0	0 (0)
Steenuil	0	0	0	0 (1)

In Tabel 2 wordt een totaaloverzicht gegeven van de resultaten van 1995 t/m 2003. Opvallend voor 2002 en 2003 zijn de lage aantallen nesten of broedgevallen van Sperwer en Buizerd ten opzichte van andere jaren. De populatie Haviken is redelijk stabiel.

Tabel 2. Aantallen vastgestelde nesten (of broedgevallen) 1995 – 2003

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
soort									
Wespendief	0	1	0	1	1	0	0	0	0
Havik	1	2	0	3	3	3	2	3	3
Sperwer	3	4	3	5	6	4	8	4	4
Buizerd	4	3	7	8	5	6	7	4	3
Boomvalk	0	1	1	1	1	0	0	0	0

Wespendief

In 2003 was er 1 paar onopvallend aanwezig in het gebied ten zuiden van het Grootmeer. Dit is dus niet meer in hetzelfde bosgedeelte als in 2002. Ook het patroon van vliegbewegingen was duidelijk anders. Omdat er geen voedselvluchten zijn gezien gaan we ervan uit dat er geen broedgeval is geweest in 2003. In het douglas perceel werden wel een aantal kleine veertjes en een ruipen gevonden. Helaas is er geen nest gevonden. Gezien het aantal waarnemingen in 2003 blijkt dat in en rond ons werkgebied zeker 4 verschillende individuen voorkomen. Op 30 augustus 2003 tijdens de eerste Kempische Wespendievendag werden maar liefst 23 verschillende Wespendieven op doortrek gezien, daarnaast ook eens twee ex. ter plaatse. Van het zuidelijke gebied is een en ander nog onduidelijk. Misschien dat er nog een paar net binnen of buiten ons werkgebied zit. Heel verassend was de waarneming van twee onvolwassen Wespendieven op 30 augustus in de omgeving van het Grootmeer. Het is niet duidelijk of dit lokale Wespendieven zijn of misschien al vroege doortrekkers?

Havik

Totaal 3 paar met nest en jongen die succesvol zijn uitgevlogen. Daarnaast hebben we ook nog 2 paar aan de rand net buiten ons werkgebied. Het paar dat aan de zuidoost zijde juist buiten ons gebied bijna jaarlijks broedt, is in 2002 en 2003 niet tot broeden overgegaan.

Aantallen:

Noord: 1 paar en 3 onv. uitgevlogen
Zuid: 1 paar en 1 onv. uitgevlogen
Zuid-oost: 1 paar en 5 jongen uitgevlogen
Leemskuilen: 1 paar geen nest in 2003

Havikpluis Foto: Wim Deeben

Sperwer

Totaal 4 territoria met nesten en 2 paar zonder nest. Er is in 2003 niet veel tijd besteed aan het zoeken van nesten.
Aantallen:

Perceel: Vijfsprong noord 2 jongen uitgevlogen.
Perceel: Vijfsprong oost geen nest gevonden en ook geen uitgevlogen jongen gehoord.
Perceel : Leemskuilen 2-3 jongen uitgevlogen.

Perceel WOB: voor het tweede jaar is nest locatie verplaatst naar westen, net buiten ons werkgebied, daar zijn 3 jongen uitgevlogen.

Perceel Ministerlaan: 4 jongen uitgevlogen.

Perceel zendmasten NW: weer niets gevonden.

Perceel Grootmeer ZO: 3 jongen uitgevlogen in een ander perceel iets ten noorden van voormalige broedplaats.

Buizerd

Net als 2002 ook nu in 2003 weer een minder goed jaar met geen nestvondsten, en 3 locaties met uitgevlogen jongen maar helaas geen nest gevonden. Er is niet naar nesten gezocht in 2003. Daarnaast in 2003 totaal 5 paar territoriale Buizerden zonder nest.
Van sommige Buizerds vind je geen nest maar dan blijkt dat er toch een of meerdere vogels zijn uitgevlogen, dit blijkt dan tijdens het fietsen in juli. Het aantal uitgevlogen jongen per nest is niet erg groot in ons gebied. Ook eind juli begin augustus zijn we regelmatig in het bos geweest en hebben relatief weinig jonge vogels horen roepen in 2003, in vergelijking met andere jaren.

Aantallen:

Grootmeer zuidoost:	2 jonge Buizerds regelmatig gehoord
Vijfsprong zuidwest:	2 jongen gehoord
Zendmasten oost:	1-2 jongen uitgevlogen.
Leemskuilen:	géén jongen gehoord

Boomvalk

Zeker 1 paar zoals de laatste jaren, maar er is helaas wéér geen nest gevonden. We weten vrijwel zeker dat er ook geen jongen zijn uitgevlogen. Het bosgebied is namelijk eind juli en augustus regelmatig bezocht en er zijn geen uitgevlogen vogels gehoord.

Torenvalk

We weten vrijwel zeker dat er nog géén Torenvalken broeden. Binnen het bosgebied Halve Mijl-Buikheide. Wel zijn twee locaties bekend aan de rand van het werkgebied waar jaarlijks een paartje tot broeden komt.

Bosuil

Totaal aantal territoria is 15 in 2003. Voor de verspreiding zie figuur 1. Deze zijn alle gevonden met behulp van een cassetterecorder met geluiden en 2 territoria aan de randen net buiten het gebied.

Figuur 1. Verspreiding van de Bosuil

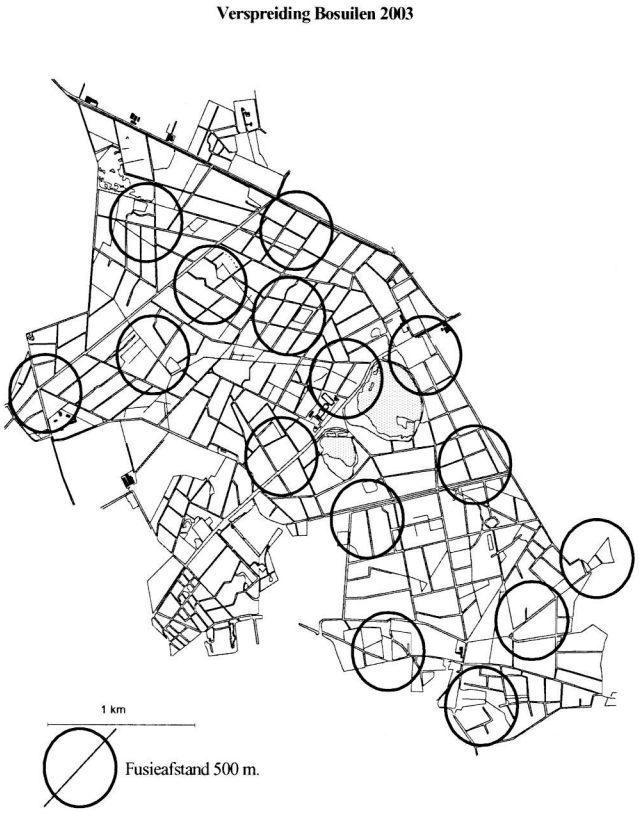

Ransuil

Helemaal géén nesten met jongen gevonden in het gebied bij de grafheuvels. Het is opvallend dat al jaren geen of slechts een paar wordt gevonden in dit grote bosgebied van 550 ha. In 2003 is wel een vleugelpen gevonden vlakbij de Aardborst.

Overige soorten

De overige waargenomen soorten in 2003 zijn: Visarend, Rode Wouw, Blauwe kiekendief en Bruine kiekendief. Het seizoen werd heel goed afgesloten door een zeldzame waarneming van een Slechtvalk in het zuidelijke gebied.

Prooienonderzoek

Met 114 stuks prooien blijft 2003 duidelijk achter t.o.v. van de prooivondsten van de voorgaande jaren. De oorzaak hiervan is dat er beduidend minder nestvondsten zijn geweest en dus minder nestcontroles. Bijzondere prooi was een geplukte Houtsnip in het broedseizoen.

In tabel 3 is een overzicht weergegeven van alle gevonden soorten en aantallen voor 2003.

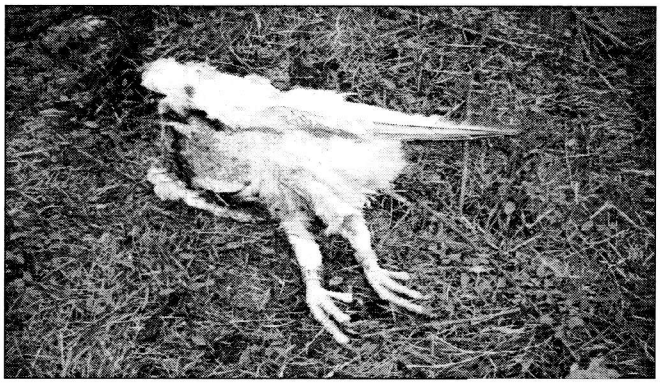

Geplukte Postduif Foto: Wim Deeben

Tabel 3. Gevonden prooien 2003

Soorten:	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	Totaal:
Boomkruiper	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Fazant (vrouwtje)	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Gaai	0	3	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	7
Groene specht	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Grote bonte specht	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Ekster	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Holenduif	2	1	2	2	1	1	2	0	0	0	0	0	11
Houtduif	7	9	2	4	5	0	0	5	0	0	0	0	32
Houtsnip	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Kauw	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	5
Kievit	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Koolmees	0	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0	0	5
Kramvogel	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Kruisbek	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Matkop	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Merel	0	0	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0	6
Pimpelmees	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	3
Postduif	0	0	0	2	0	7	0	2	0	0	0	0	11
Ringmus	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Spreeuw	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Tjiftjaf / Fitis	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Turkse tortel	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Vink	0	0	0	0	3	2	1	0	0	0	0	0	6
Zwartkop	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Watersnip	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Totaal:	9	15	8	23	20	25	6	8	0	0	0	0	114

Figuur 2 en 3 geeft een top 5 van de geslagen en gevonden prooien in het jaar 2003 weer.

Figuur 2. Top 5 van de geslagen prooien.

Soort:	Aantal:
Houtduif	32
Holenduif	11
Postduif	11
Gaai	7
Vink	6
Merel	6
Overige	41

Figuur 3. Top 5 van de geslagen prooien, in procenten.

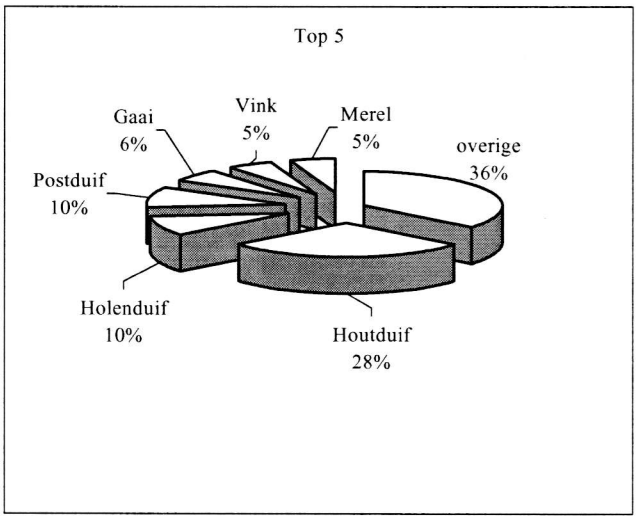

Plannen voor 2004

Dit zal een bijzonder jaar worden omdat het onderzoek van 10 jaar zal worden afgerond. We moeten in 2004 nog meer aandacht besteden aan het zuidelijke deel omdat daar in 2002 in heel veel percelen kapwerkzaamheden zijn uitgevoerd. Ook extra aandacht geven aan Buizerd en Sperwer gezien de opvallend lage aantallen gevonden nesten in laatste jaren t.o.v. het noordelijke deel. Tevens moet er weer regelmatig worden gezocht naar ruiveren van Haviken en Sperwers.

Tenslotte een woord van dank aan Pieter Wouters, Jan Kolsters, Toos Deeben, Wil de Veer, Wiebe Witteveen en Douwe Witteveen voor hun medewerking aan het veldwerk, Jan van de Waardenburg voor de aanvullende gegevens en Jan Wouters voor het ringwerk.

Juveniele Sperwers op nest Foto: Wim Deeben

Literatuur

J. v. Kessel, J. Kolsters en W. Deeben, 2001. De roofvogels en uilen in het bosgebied Buikheide-Halve Mijl in 2001. Blauwe Klauwier 27 (2): 1-6, 2001.

J. v. Kessel, W. Deeben, 2003. De roofvogels en uilen in het bosgebied Buikheide-Halve Mijl in 2002. Blauwe Klauwier 29 (2): 7-12, 2003.